

HAJDUFÖLD

ELŐFIZETÉSI ÁR HELYBEN ÉS VIDÉKEN

Egy hóra . . . 50 K Félévre . . . 220 K
Negyedévre . . . 110 K Egész évre . . . 440 K
EGYES PÉLDÁNY ÁRA: 2 KORONA

KERESZTYÉN POLITIKAI NAPILAP

Megtelenik hétő kivételével minden nap
Felelős főszerkesztő: Dr Komlóssy Imre

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

DEBRECZEN, PIACZ-UTCZA 59. SZÁM,
INTERURBAN TELEFON: 3-48 SZÁM.

A magyar-cseh határ

A bizottság elvette a magyar javaslatokat

Kassa, szept. 28. Brünből jelentik: A határmegállapító bizottság elnöke tegnapi Brünből hívta össze a bizottságot. A gyűlésen Magyarország javaslatai kerültek megvitatásra. A javaslatot már előzőleg elutasították.

Tánczos tábornok a bizottságot azoknak az instrukcióknak a kifejtésével akarta megnyerni, amelyeket a nagyköveti tanács speciálisan a magyar határt megállapító bizottság számára írt elő.

Négy javaslat felett szavazást rendeltek el és a bizottság a javaslatokat egyhangulag elvetette.

Ennek következményeképpen a határokról most a békeszerződés alapján kezdődik a tényállás megállapítása. A bizottság úgy határozott, hogy ezeket a helyszínén fogja megtenni. Az egész vonalat két részre osztották, a szemleut szeptember 28-án kezdődött, az első bizottság Vácra, a másik Kassára indult el.

Hegedüs helyettese

Budapest, szept. 28. Hegedüs Loránt távozásával a pénzügyminiszeri állás megüresedvén, a Kormányzó Hegyeshalmi Lajos kereskedelmiügyi minisztert bízta meg a pénzügyi tárca ideiglenes vezetésével. A megbízás teljesen átmeneti jellegű és csak addig marad érvényben, amíg Hegedüs utódját illetőleg végleges megállapodás nem történik.

Erzberger gyilkosai

Koppenhága, szept. 28. (Wolff.) A német rendőrség tegnap megkereste az itteni rendőrséget, hogy állapítsa meg azt, hogy Erzberger két gyilkosa, Schütz kereskedő és Tillsán diák Dániában tartózkodik-e. A „Kjöbenhavn” című lap szerint az egyik gyilkostól egy rokona levelet kapott, amely koppenhágai bélyegzővel volt ellátva.

Románia hadiállapotot hirdet

Bécs, szeptember 28. A román határterületeknek a Magyarország felé eső részén kihirdették a hadiállapotot. Ezen a területen elrendelték a szigorított cenzurát, s a szigorú határzárt és az ott levő csapatokat nagyon megerősítették.

Az amerikai különbéke

London, szeptember 28. (Reuter.) Egy washingtoni jelentés szerint a demokrata szenátorok egyik összejevetelükön úgy nyilatkoztak, hogy a Németországgal, Ausztriával és Magyarországgal kötött szerződéseket nem szabad pártakciók tárgyává tenni.

Dolgoznak a fascisták

Innsbruck, szept. 28. A déltiroli lapok jelentése szerint a fascisták újabban ismét megtámadták a bozeni rendőrségi közlegeket, valamint polgári egyéneket is. A városi rendőrség beszüntette az őrszolgálatnak egyenruhában való teljesítését.

Nyugatmagyarország sorsa

A felkelők tovább harcolnak

Sopron, szept. 28. Ma éjszaka Császárköbánya és Pándorfalu között az osztrák védőrségi csapatok és a felkelők között tüzharc volt. Részletek hiányzanak.

Sopron, szept. 28. A tegnap este Kismartonba bevonult felkelő csapatok ma bevonultak Au osztrák határmenti községbe, ott elfogtak 12 osztrák csendőrt, akiket magukkal vittek s megüzenték az osztrák csendőrpáncsoknak, hogy a tizenkét csendőrt csak úgy engedik vissza, ha az osztrákok sértetlenül visszaküldik Egan Imrét, aki még mindig a bécsi törvényszék fogházában sanyálódik.

Bécsujfely, szept. 28. Lajtabergben kilenc csendőrt, akik pihenő állásban voltak, a felkelők elhurcoltak. Az osztrák kormány nyomban lépéseket tett aziránt, hogy ezeket a csendőröket, aki a régi osztrák területen tartózkodtak s ott fogták el őket, azonnal börtönbe szállítsák szabadon, s hogy a csendőrök megtámadói elvegyék büntetésüket.

Gyanafalva, szept. 28. (Magyar Kurir.) A hónap 26 ára hétfőre virradó éjszakáján a Hohenbrugg-Gyanafalva uton felkelő járőrök erősebb osztrák csapattal ütköztek össze. A harc az osztrákok visszavonulásával végződött, akik elfoglalták előbbeni állásukat. Osztrák részről 3 halott és 14 sebesült, a felkelők részéről 1 halott és 1 sebesült a veszteség.

Bécs, szept. 28. Kismartonba tegnap erős, mintegy 4000 főre rugó bandák vonultak be, amelyeknek tagjai fegyverekkel és tőlénytáskákkal vannak felszerelve, egyébként azonban polgári ruhát viselnek. Azonkívül nagyobb gyalogsági és lovasági osztagokat állapítottak meg, amelyeknek ereje még ismeretlen.

E csapatokat részben kaszárnyákban, részben az egykori katonai alreáliskolában helyezték el, egyrésztük pedig a szabadban ütött sátorok. Bizalmas uton szerzett jelentések szerint tüzéségi alakulatok is utban vannak Kismarton felé. Ezenkívül Pulyán gyalogsági és lovas járőröket állapítottak meg. A kismartoni bandák nyilatkozatai szerint céljuk a lajtá ujjfalui szénbányákra irányul.

Benes a tárgyalásokról és a helyzetről

Prága, szept. 28. A képviselőház külügyi bizottságának tegnapi ülésén dr Benes behatóan válaszolt a nyugatmagyarországi emények folytán keltekezett helyzetet. Kijelentette, hogy a múlt hét szerdáján egy magyar politikus privátim megjelent nála és a Nyugatmagyarországról folyó beszélgetések során Benest privátim megkérdezte, hogy a cseh kormány nem volna e hajlandó érdeklődését a nyugatmagyarországi helyzet békés megoldására fordítani. Én kötelességemnek tartom, hogy mindenütt közreműködjem, ahol békéről van szó, főleg azért, mert

ha a nyugatmagyarországi ügyet nem oldják meg békésen, kényszerrendszabályokra kerül a sor, amelyeknél mi közvetlenül érdekelve volnánk. Állami érdekeink megkövetelik, hogy a kényszerrendszabályoknál egyik vagy másik formában közreműködünk. Ha a szövetségesek erről még nem egyeztek meg, a mi részünkről való közreműködés legjobb feltételei a békés megegyezés, a békeszerződések érvényre juttatása és a területnek a szövetséges tábornokok kezébe való átadása. A delegátus ezután a magyar követelések néhány részletét közölte velem és arra kért, hogy azokat Ausztria elé terjesszem.

— Azt hiszem, — mondotta Benes, — hogy a helyzetről szerzett információk alapján egyrészt Jugoszláviával, másrészt pedig Romániával és a szövetségesekkel kell érintkezésbe jutnunk és csak ezután foglalkozhatunk el határozott állásponttal. (MTI.)

Szápáry közvetítő szerepe

Budapest, szept. 28. Amint beavatott helyről értesülünk, az a politikus, aki Benesrel érintkezésbe lépett, Szápáry László gróf, volt fumei kormányzó volt. Szápáry gróf, akinek felesége Weissenwolff Irén cseh grófnő, mint magánember hosszabb idő óta Prágában tartózkodik és teljesen önként, saját kezdeményezéséből vállalta azt a hazafias missziót, hogy a magyarországi kérdés békés elintézésére érdekében Benest megfelelő fellépésre bírja.

A nagyantant álláspontja

Bécs, szept. 28. A „Neues Wiener Tagblatt” jelenti Párisból: Benes cseh külügyminiszternek a brünni konferencia eredményéről szóló jelentése már ideérkezett és a legfelső tanács még e hét folyamán tárgyalni fogja. Az antant szombaton, vagy hétfőn fog válaszolni. Benes majd csak akkor találkozik Schöber kancellárral, ha a Párisban uralkodó felfogásról tájékozódást nyer.

Páris, okt. 28. A nagyköveti konferencia ma délelőtt elhatározta, hogy nincs semmiféle kifogása egy osztrák-magyar megegyezés megkötése ellen, ha Ausztria a közvetítő javaslatot elfogadja, azzal a fenntartással, hogy Nyugatmagyarországot a legutóbbi jegyzékben megállapított határidőn belül teljesen kiűritik.

Az antant megvárja a tárgyalások befejezését

Bécs, szept. 28. A „Neues Wiener Tagblatt” mértékadó antant körökből arról értesül, hogy a nyugatmagyarországi kérdés megoldását az időközben felmerült közvetítő javaslatok kellelteni fogják. Ha a közvetítő javaslatok olyan természetűek, hogy az osztrák kormány komolyan tárgyalhat róluk, akkor az antant előreláthatólag belemegy az ultimátum határidejének kitolásába. Az antant csak akkor foglalkozhatik majd a megegyezéssel, ha már mindkét fél megállapodott a megegyezés alapjára vonatkozólag.

Az a hír, mintha Magyarország a nyugatmagyarországi kérdés békés elintézésére végett 10 milliárd koronáig terjedő pénzbeli kárpótlást ajánlott volna fel Ausztriának, teljesen alaptalan és a kérdésnek már régen meghaladott stádiumára vonatkozik.

Október 4-re sürgetik a kiűritést

Bécs, szept. 28. A Neue Freie Presse jelenti: A magyar kormányt nem hagyták bizonytalanságban a felől, hogy október 4-ig Nyugatmagyarországot ki kell űriteni, vagyis

a katonaságot és a hatóságokat Nyugatmagyarországból vissza kell vonnia. Egyidejűleg kösölték a magyar kormánnyal, hogy az *antant dolga lesz elhárítani az esetleges nehézségeket amelyek a bandák további üzelmel következőkben támadhatnak.*

Kisebb területi engedmény nem sérti a bekeszerződést

Prága, szept. 28. A félhivatalos „Prager Abendblatt” írja: Helytelen az a beállítás, hogy Magyarországnak adandó kisebb területi engedményekkel megsértjük a trianoni békeszerződést, mert a trianoni szerződés kisebb határkiigazításokat megenged.

A jövő évben vesznek fel a Népszö etségbe

Az angol kormány rokonszenve

Genf, szeptember 28. A Népszövetség hatodik főbizottsága, amely politikai ügyekkel foglalkozik, tegnap tárgyalta a magyar kormánynak a Népszövetséghez intézett újabb kérését.

Fischer angol meghatalmazott miniszter a kormány nevében sajnálatlalt vette tudomásul, hogy a magyar kormány a felvételi kérés tárgyalásának elhalasztását kérte. Meg van róla győződve — mondotta — hogy Magyarország visszalépésének oka kizárólag a nyugat-magyarországi kérdés, mert Magyarország felvételének véleménye szerint semmi más akadály nem lehet.

A főbizottság határozata értelmében a gyűlésnek azt a javaslatot fogják előterjeszteni, hogy Magyarország felvételi kérésének tárgyalását tűzzék ki a jövő évi közgyűlés napirendjére.

Genf, szept. 28. Gróf Apponyi Albert a genfi újságírók előtt kijelentette, hogy a magyar kormány azért kérte felvételi kérvénye ügyében a tárgyalás elhalasztását, mert a nyugatmagyarországi vármegyék átadásánál ellentét merült fel a békeszerződés határozatainak alkalmazása tekintetében.

Az egyik hírlapíró célzást tett arra a vétóra, amelyet a kisanant emelt Magyarország felvétele ellen. Gróf Apponyi Albert erre kijelentette, hogy Magyarország soha sem fogja megengedni egyetlen hatalomnak, vagy a hatalmak egyetlen csoportjának sem, hogy szuverenitását korlátozzák.

Ha Magyarországnak a Népszövetségbe való bebecsajítása ilyen feltételtől függne, akkor Magyarország előbbre való tartaná a Népszövetségtől való távolmaradását.

Pécs pénzügyi válsága

Pécs, szept. 28. Pécs városának a három éves megszállás nagy károkat okozott és az adósságokat 30—40 millióval növelte. A város most egy 20 millió kölcsön felvételét tervezi.

Óva őrzik Massarykot

Kassán leszedték a magyar feliratokat

Kassa, szept. 28. (Magyar Kurir.) Kassa város törvényhatósága Massaryk elnök látogatásakor a Feketesas épület „Nyelvében él a nemzet” feliratát is eltüntette. Sárgafestékkel mázolták be a feliratot. A színház homlokzatáról is leszedték a magyar feliratokat.

Kassa, szept. 28. (Magy Kurir.) Massaryk elnök kassai látogatása alkalmával feltűnt a rendőri óvintézkedések szigorja, amely túlhaladta az államfők fogadásánál más helyen történt előkészületeket. Érdekes volt az elnök ungvári útjának egyik epizódja. Az országot biztosítására ugyanis 400 csendőrt vezényeltek ki, akiket az utvonalon állítottak fel. Nehány perccel az elnök autójának elindulása előtt egy idegen autó ment végig az országúton, amelynek utasa egy cseh esendőrezredesi egyenruhába öltözött egyén volt, aki a csendőrséget levezenyeltte. A csendőrség kis része engedelmeskedett a felhívásnak és így a kordonban némi hőség támadt. Most erőlyesen folyik a nyomozás a rejtélyes autó és utasa után.

Debrecen adománya kulturintézményekre

Akik kimaradtak

A város legközelebbi közgyűlésén előterjesztése lesz a tanácsnak, melyben javasolja, hogy Debrecen város jelentékeny adományokkal siessen segítségére a Budapesten működő irodalmi és tudományos intézményeknek, minők pl. Akadémia, Kisfaludy- és Petőfi-társaság stb. Az adakozásra az adott alkalmat, hogy az óriási nyomtatási költség miatt tudományos és irodalmi intézményeink nem voltak képesek legfontosabb vállalataikon sem kiadni s így az a veszedelem fenyegette kulturánkat, hogy az irodalmi tevékenység egyszerre megszűnik s legfeljebb azok a művek látnának napvilágot, melyektől a magán kiadó spekulációja olcsó hasznot remél, de amelyekből a szó nemes értelmében vett irodalomnak rendszerint nem sok haszna van. Hogy társaságaink az irodalomnak ezt a esődjét elkerülhessék, a közönség áldozatkészségéhez folyamodtak.

Azért csak örvendenünk kell, hogy a kérés szó meghallgatására talált városunk intőző köreiben is. Örömtünk azonban még sem lehet teljes, mert olyan *írdaságok nevei hiányoznak az adományozásra kiszemelték közül, melyeknek nem volna szabad hiányozniuk.* Az előterjesztés szerint ugyanis Debrecen városa nem sorolta a támogatásra érdemesek közé a Magyar Irodalomtörténeti, a Magyar Nyelvtudományi, a Pedagógiai, a Philosophiai és a Philológiai Társaságot.

Nem esodálkonnánk rajta, hogy ha csak a legnépszerűbb és a legismertebb társaságokat választotta volna ki a tanács.

Nemzetközi valutakonferencia

London, szept. 28. (Router.) December elején a Londonban tartandó nemzetközi valutakonferencia előkészületei jó mederben folynak. A konferencia ismert pénzszakteknitelyei értesülésünk szerint meg fogják vizsgálni a valutakérdést és programot készítenek azon államok számára, amelyeknek valutája le van romolva a normális viszonyok helyreálltával át fognak azután térni az aranyvalutára is. Az egyes államföket delegáltjaik kiküldésére szólították fel.

VÁLSÁGBAN A CSOKONAI-SZINHÁZ

A szinigazgató kérelmei

Megirtuk, hogy a városi törvényhatóság jog- és pénzügyi bizottsága a napokban tárgyalta Kardoss Géza szinigazgatónak kérvényét, melyben a várostól különböző támogatást és kedvezményt kér. A jog- és pénzügyi bizottság úgy határozott, hogy a kérelmeknek csak részbeni teljesítését javasolja a közgyűlésnek.

Az ügygel behatóan foglalkozott a tegnapi teljes tanácsülés.

Dr Csűrös Ferenc, az ügy előadója elmondta, hogy a szinigazgató kérelmét a város jog- és pénzügyi bizottsága elutasította és csupán azt javasolja a közgyűlésnek, hogy a színház világításához szükséges 10 ezer kilovatt áramot adja meg díjtalanul. Az előadó a jog- és pénzügyi bizottság elutasító javaslatával szemben is fenntartja javaslatát, mely szerint a város a szinigazgatónak 150 öl tüzfát a színházhoz szállítva ingyen becsásson rendelkezésére, 11 ezer kilovatt áramot ugyancsak díjtalanul szolgáltatson. Kifejtette, hogy ez a kulturintézmény nemes hivatásának csak akkor képes kellőképpen megfelelni, ha a terhek s a költségek fedezeténél a város is segítségére siet a szinigazgatónak és hathatós támogatásban részesíti.

Nagy vita keletkezett e tárgynál.

Dr Vargha Elemér tb. főjegyző elvben a támogatás mellett volt, de viszont azt javasolta, hogy a közgyűlés utasítsa a segélyezés mellett a szinügyi bizottságot, hogy a színház művészi színvóját kellőképpen ellenőrizze.

Akadnak tanácsstagok, akik a jog és pénzügyi bizottság javaslata mellett voltak.

De nem így van, mert a kimaradókhöz képest kisebb érdekű társaságokról sem feledkeznek meg.

Máskülönbben is, kell-e vitatni, hogy egy nemzet kulturájában mit jelent a *nyelvtudományok és az irodalomnak* művelése. Sőt, mivel a kultúratanácsos maga is jeles szakember, az sem szorul bővebb magyarázatra, hogy a philologia legjobb képzőiskolája tudósainknak éppen olyan irányban, amelyben iskolázásra legnagyobb szüksége van a magyar tudósok faji tulajdonságaink miatt. *Azt se nehéz bizonyítani, hogy felületes tudásu művelteinknek nélkülözhetetlen volna a filozófiai megfigykedés és elmélyedés és hogy nemzeti jövőnk ifjúságunk nevelésétől függ.* Mi hát mégis a megfeledkezésnek a-magyarázata, mikor, nagyon helyesen, az uraknak a pénzosztásnál eszökbé jutott pl. az Embertani Társulat?

Azért ezt a mulasztást okvetellenül helyre kell hozni, ha most nem, hát a következő költségvetési osztendőben. És akkor a helybeli tudományos, irodalmi és művészi egyesületeknek is sorra kell kerülniük.

Napirenden fogjuk tartani a kérdést, anynyival is inkább, mert a kimaradt társaságok szegény tanáremberek garasából tengetik életüket és mégis nagy szolgálatot teljesítenek. Már pedig közönségünknek semmiképpen sem válik díszére, hogy a kulturának anyagi támogatását is azokra hagyja, akik annak szellemi munkái és akiket szellemi munkájukért sem képes kellően megfizetni.

Dr Csűrös Ferenc kulturatanácsnok a vita során kijelentette, hogy a szinigazgatót támogatni kell a városnak, hiszen más városok is, mint Szeged, Miskolc, Győr, stb. is támogatásban részesítik a színházukat. Ha pedig nem támogatná a város a szinigazgatót, a Csokonai színház súlyos válságba kerül. Hosszas vita után végre is a teljes tanácsülés elfogadta a számvevői javaslatot a jog és pénzügyi bizottság ellenjavaslatával együtt s így mindkét javaslat a közgyűlés elé kerül.

Értesülésünk szerint ha Kardoss Géza nem kapná meg a közgyűléstől a kért támogatást, a színház kapuit becsukja, a társulatát feloszlattja és visszamegy a Vígsházhoz, amelynek ma is rendes tagja, s ahova bármikor szívesen várják vissza.

Katasztrófális a görög vereség

London, szept. 28. Szmírnából jelentik: Az anatóliai vereség sokkal komolyabb, mint eddig gondolták. Két teljes görög hadosztályt elfogtak, a hozzátartozó tüzérség legnagyobb részével együtt. A görögök vesztesége 25 ezer ember.

Gazdasági gyámság

Páris, szept. 28. (Szikratávirat) A jóvátételi bizottság közölte a magyar kormánnyal, hogy minden olyan szerződést, amely a magyar aktívákra vonatkozik és olyan intézkedéseket tartalmaz, amelyek a bizottság véleménye szerint alkalmasak arra, hogy a jóvátételi kötelezettségek tekintetében Magyarország teljesítőképességét befolyásolják, a bizottság csak akkor ismer el ha azokat előzőleg megvizsgálta és jóvdhagyta. (Havas.)

A lengyel kormány programja

Varsó, szept. 28. Ponitowvsky miniszterelnök az országgyűlés tegnapi ülésén ismertette a kormány programját. Eszerint a kormány külpolitikájában a békére törekszik és élja a gazdasági megegyezést biztosítani valamennyi szomszédjával. Ami a felszülési és a vilnai kérdést illeti, a népek önrendelkezésének alapján áll. A pénzügyi helyzet nem reménytelen.

A kormány az országgyűlés elé törvényjavaslatot fog terjeszteni a kommunizmus elleni küzdelemről. A Szovjetországhoz való viszonyról a miniszterelnök kijelentette, hogy a szovjetkormány bizonyára eleget fog tenni a rigai békeszerződésnek.

NAPI HIREK

Közgyűlés. Debrecen város törvényhatósági bizottsága holnap délelőtt 9 órakor Miskolczy Lajos főpán elnöklétével rendes havi közgyűlést tart. A közgyűlés tárgysorozatán 62 városi ügy szerepel, közté Kardoss Géza szinigazgató kérelme, mely tárgy felett előre láthatólag élénk viták lesznek. Hír szerint a közgyűlésen megjelenni kíván Kardoss Géza szinigazgató is, hogy személyesen mondja el helyzetét a várossal szembeni álláspontját, s a szükséges felvilágosításokat nyomban megadhassa.

Közművelődési palota Debrecenben. Ez évi március 4-én tartott közgyűlésén Debrecen város törvényhatósági bizottsága a város különböző kulturintézményeit magába fogadó közművelődési palota létesítésére felkelt és egyelőre 500 ezer korona összeget szavazott meg. Ezt a közgyűlési határozatot most a belügyminiszter jóváhagyta.

Bakóczy Gábor interpellálni fog. Értesülésünk szerint a holnapi közgyűlésen Bakóczy Gábor bizottsági tag interpellálni fog több városi birtoknak, többek közt a Cserépvető melletti 58 hold városi birtoknak árverés meghirdetése nélkül való bérbeadása tárgyában. Érdekes interpellációjában rámutat azokra a hibákra, amiket a város a birtokok bérbeadásánál az utóbbi időkben elkövetett.

Teljes tanács ülés. Debrecen város tanácsa tegnap délelőtt 10 órakor Miskolczy Lajos főispán elnöklétével teljes ülésben tárgyalt. A tanács ülés a közgyűlés elé kerülő ügyeket vette újra tárgyalás alá.

A vörös-kereszt ülése. A vörös-kereszt debreceni fiókjának elnöki tanácsa ma délután 4 órakor a városháza tanástermében ülést tart.

A bajor királyi család Sárvarótt. Szombathelyről jelentik: Tegnap este Sárvarra érkezett a bajor királyi család. A királyi család Győrig hajón tette meg az utat, azután vonatra szállt és ezen folytatta az utját Sárvarra. Lajos király csak csütörtökön érkezik meg ugyanezen az úton. Értesülésünk szerint Lajos király és családja hosszabb időig maradnak Sárvarótt.

Hadirokkantak, hadiözvegyek, kik közszolgálatot teljesítettek. előjegyzés végett jelentkezzenek a szövetség irodájában, október hó 1-ig. Később jelentkezők figyelembe nem vehetők. Radrói vezetőség.

A belgrádi tőzsde szünetel. A valuta, deviza forgalomról szóló törvény életbeléptetésének első napján ott a tőzsde teljesen bezüntette forgalmát.

A közeletvámalap költségvetése. A belügyminiszter jóváhagyta a felterjesztett városi közeletvámalap 1919-20-21. évi költségvetését.

A kereskedelmi alkalmazottak fizetésrendezési mozgalma. A kereskedelmi alkalmazottak egyesülete választmányi ülésben foglalkozott a folytonos drágulás következtében szükséges fizetésjavítással s elhatározta, hogy ennek békés és gyors elintézése céljából megkeresi egy kereskedő főnökök egyesületét, mint a kamarát. A választmány ez évi szeptember 1-től kezdődőleg a következő alapfizetési osztályok megállapítását kívánja: 1-2 éves segéd fizetése havi 2500 K, 3-5 évesé 3500 K, 6-10 évesé 5000 és 10 éven felülé 7000 K. A választmány abban a reményben van, hogy a javadalmazási tervezet kivétel nélkül minden főnök méltányosnak találja és elfogadja.

— Hova közlemény. A főosztályunk által közvetített „hollandi akció” megindító Budapestre visszaérkeztek. Helyi főosztályunk az eladott áruk értékét és a visszaérkezett áruk értékét és a visszaérkezett áruk szétosztását a jövő hét valamelyik napján, e lapban újból meghirdetve, megkezdi. — *Tükdrnő.*

A keresztynpárt értekezlete

Budapest, szept. 28. A keresztyn párt holnap délelőtt értekezletet tart. Elsősorban a nyugatmagyarországi kérdéssel fognak foglalkozni, valamint az egységes pártra vonatkozólag is fognak megbeszélések történni. A párt kifejezésre fogja juttatni ebben a kérdésben vallott álláspontját, amelynek honorálása nélkül nem mehet bele az egységes párt megteremtése érdekében indított akcióba.

Bessenyei Lajos ügye a konvent előtt

A „Szózat” a szept. 27-iki számában fenti cím alatt a következőket írja:

Az elől megszállás alatt történt, hogy Bessenyei Lajos dr debreceni ref. főgimnáziumi tanár a Debrecenben megjelenő *Hajdúföld* hasábjain egy cikket írt, amelyben leplezetlen őszinteséggel szemére lobbantotta a magyar protestantizmusnak, hogy régi hagyományaitól eltérve, az álliberalizmus szolgálatába szegődött. Az cikk konkluziója az volt, hogy a protestantizmusnak vissza kell térnie dicső hagyományaihoz s meg kell értenie, hogy a katolikus egyházzal karöltve kell szerencsétlen hazánkat újjáépíteni.

Bessenyei dr.-t azon a címen, hogy állást foglalt a protestantizmus ellen, fegyelmi eljárás alá vonták és a fegyelmi bíróság Baltazár püspök és Degenfeld gróf főgondnok elnöklése alatt dorgálásra ítélte. Az ügy felsőbbbírói tárgyalása szeptember 28-án lesz Budapesten a konventi bíróság előtt. Az Egyesült Keresztyn Nemzeti Liga tagjai érthető izgalommal várják a döntést és meg vannak arról győződve, hogy az ítélet a felsőbbbíró előtt nem fog megállani.

Másfél év előtt írta Bessenyei dr cikkét, mely fölött a konventi bíróság most itélkezni fog. Ez a másfél év súlyosan megbizonyította Bessenyei dr igazát. Magyarország újjáépítése — ezekben a napokban látjuk csak igazán — az összes hazafias érzésű elemek és rétegek hátsó gondolat nélküli összefogását kívánja. A nemzet megerősödésének belső és külső ellen-ségei egyformán hatalmasak s a nemzet élete ellen tör az, aki a felekezeti ellentéteket magyar és magyar között kiélesíti.

És igazat adott az idő Bessenyei dr.-nak, ki szavát éppen a debreceni protestánsok között emelte fel. Baltazár dr püspök azóta nyíltan a liberális blokkhoz csatlakozott, melynek kötelekében együtt látjuk a magyarság szétbomlásának minden ártó tényezőjét. Baltazár dr püspökhöz és közvetlen környezetéhez intézte Bessenyei dr figyelmeztetését és ezt az intést más, mint az, akihez intézve volt, aligha tekintheti a „protestantizmus” elleni állásfoglalásnak.

Az albán-szerb konfliktus

Graz, szept. 28. A „Tagespost” jelenti Belgrádból: A minisztertanács foglalkozott az albán határon történt eseményekkel és úgy határozott, hogy az albánok mindenféle akcióját feltétlenül meg fogja torolni. Ha a támadások megismétlődnek, abban az esetben Jugoszlávia hadserege támadásba kezd.

A jugoszláv kormány elutasította a nagyhatalmak képviselőinek minden közbelépését, kijelentvén, hogy országa határainak biztosításáról van szó és a kormány egyedül a parlamentnek felelős.

Agazdasági szankciókat megszüntették

Páris, szept. 26. A miniszterelnök, mint a legfelsőbb tanács elnöke Mayer dr német nagykövetnek jegyzékét nyújtott át, amelyben közli, hogy a gazdasági szankciókat e hó 30-ai hatállyal megszünteti.

— A városi tisztviselők kedvezményes fiallása. Még az 1917. év egyik közgyűlése elhatározta, hogy a város a tisztviselőit kedvezményes áru tűzifával látja el. Ezt a közgyűlési határozatot felterjesztették a belügyminiszteriumba jóváhagyás végett. E fontos ügy iratait csak most küldte le a belügyminiszter, jóváhagyva a közgyűlési határozatot. Az iratok 1917. óta a miniszteriumban hevertek, tul élvén a forradalmakat s jó egynehány belügyminisztert.

— Magyar Köztisztviselők Fogyasztási Szövetkezetének közleményei: A közalkalmazottak részére az 1921. 340. P. M. sz. rendelete alapján igényelt tűzifának ez idő szerint csak 10 százaléka érkezett meg. Felkerjük ezért a számfejtő hivatalok, illetve testületek vezetőit, hogy foglalják külön kimutatásba azon közalkalmazottak neveit, akik a tűzifára leginkább rá vannak szorulva, de csak az összes igényjogosultak 10 százaléka erejéig, s e kimutatásokat minél előbb bocsássák rendelkezésünkre, hogy fentiek részére a fualtványokat, illetve tűzifát kiszolgáltathassuk. A nyugdíjasok — kivéve a városiakat — fualtványukat a Pénzügyi palota földszinti folyosón levő fülkében p-n-ekben, folyó hó 30-án kapják meg, amennyiben azokat az illetékes számfejtő hivatalok e napig rendelkezésünkre bocsájtják. A tűzifa az Epreskerüti faraktárban valamint a H. V. telepén levő raktárunkban kerü ki-osztásra s ez utóbbi helyen hétfőtől kezdve aprított állapotban is. A tűzifa felvágatásáért mázsánként 20 K fizetendő be Vár utca 1. sz kedvezményes elosztó helyünkön.

— A „Tisztviselő Működvelő Zenekar” nagybőgője alapja javára október 1-én (szombaton) este 7 órai kezdettel az Angol-Királynő kávéház helyiségében *Táncestélyt* rendez. Belféti díj: 20 korona és a vigalmi adó. Megjelenés egyszerű ruhában.

— Baranyába szabad az út. A hivatalos lap legutóbbi száma közli a belügyminiszter rendeletét, mely szerint a jugoszláv uralom alól felszabadult területekre való utazásokhoz utazási igazolvány ezután már nem szükséges. Szabad az út Baranyába!

— A szénkéneg újabb ára. A földművelésügyi miniszter leiratot intézett Debrecen városához. A leiratban a miniszter arról értesíti a város gazdaközönségét, hogy az áruk emelkedése folytán az állami szénkéneg árát az eddigi 3500 koronás métermázsánkénti ár helyett 4500 koronában állapítja meg. Egyidejűleg tudomására hozza a gazdaközönségnek, hogy az állami szénkéneg továbbra is a Magyar Mezőgazdasági Szövetkezet által szerezhető be.

Emelkedik a kamatláb. Több fővárosi pénzügyintézet a lombard tartozások után fizetendő kamatot rövidesen felemelik. Az emeléssel főleg a nagyobb tartozásokat fogják sújtani. Hogy a jutalékokat is emelik-e, erre még nincs megállapodásuk.

— Előnyös beszerzés ébredőknek. Az Éme tagjai a Péterfia-utca 76. sz. alatti helyiségben mikádó szabású *télkabátot* vásárolhatnak részletfizetésre is 2600 koronáért darabonként. A kabátok vatta béléssel és szörme gallérral vannak ellátva. Ugyancsak érkeztek *sport kalapok* 200 koronás árrban. Újra kapható *f-hér emü* is.

— Nyukosz hirdetés. Ismételve felhívom a Nyukosz tagokat, hogy a folyó hó 24-én megjelent összes helyi lapok hirdetésnyében felsorolt igényjogosultak a burgonya osztása végett legkésőbb október 1-ig igényeiket jeentsék be. A később jelentkezők figyelembe nem vételnek. Ezen burgonya elosztás össze nem tévesztendő a közalkalmazottak által jelenleg osztandó burgonyával, *Elnökség.*

— Zátonyra futott hajó. Az *Alaccite* nevű hajó az amerikai partokon zátonyra futott. Az olasz gőzös hajótöröttjei közül egy spanyol hajó 20-at megmentett.

— Fancsovits nővérek tánciskolája október harmadikán megnyílik az Angolban. Berátkozni lehet Batthyányi 10. alatt.

Hajdusági Répes Naptár

Október első felében fog megjelenni a „Hajdusági Répes Naptár”.

A naptár egy szellemi részével, mint más érdekes tartalmánál fogva értékes ajándéka lesz mindazon előfizetőinknek, akik leg-
alább egy negyedévre előfizetnek a HAJDÚ-
FÖLDRE. A naptárban elhelyezendő hirdete-
teket a HAJDÚFÖLD kiadóhivatala veszi fel.

GERŐ ruha árjegyzéke:

Ferfi öltöny és felöltök	K 2400 tól feljebb
Fü öltöny és felöltök	K 1 000 tól feljebb
Gyermek öltöny és kabátok	K 670-tól feljebb
Rövid teli kabát, szörme és bőrbekecsék nagy vá- laszrészben olcsó szanott áruk mellett kaphatók	

Gerő Ernőnél Debrecen

Piac-utca 69. (Megyeházzal szemben.)

Művészet

Darkóné szombati hangversenye

Darkóné Simonffy Irén október 1-én, a zenedobozban tartandó zongorahangversenyén a zeneművészet nyolc nagymesterét fogja megszólaltatni. A műsor legkiemelkedőbb pontjai lesznek:

Beethoven híres Sonata pathétique-je, Liszt VIII. magyar rhapsodiája és Haydn D-dur sonatája. — Ezek mellé sorakozik Bach, Brahms, Grünfeld, Couperin és Debussy egy-egy jellegzetes műve.

A jegyelővétel a Zenei titkári hivatalában és Springer József zeneműkereskedésében (Ferenc József u. 38.) csak a napokban indul meg s a jegyek nagy része már is elkelt.

berendezéseket szak-szerűen készít:

Villamos Nánassy Lajos
Petőfi-utca 37. sz.

SPORT.

Kötelező balesetbiztosítás. A múlt héten hozott intéző bizottsági határozat szerint a balesetbiztosítást tegnapig be kellett fizetni, azonban ezen kötelezettségnek csak két egyesület: a DTE és a DKASE eleget, míg a többi egyesület nem tartotta fontosnak ezt megtenni. A kerület a mulasztókkal szemben a legszigorubb rendszabályokat fogja alkalmazni.

Fegyelmi bizottság üléséről. Ma tárgyaltak az ismeretes Keresztúri-Nemeth és Szabó-Molnár balesetek ügyén. Szabó a bizottság megintette, míg Keresztúri ügyben a vizsgálat kiegészítését rendelte el.

Változás a MÜSz-nél. A budapesti uszó szövetség elnökségében változás állt be, miután a szövetség agitális alelnöke Kiss Gyula lemondott. Kiss nevéhez számos érdeme fűződik az uszóknek s Beldi mellett egyike a legagilisabb hivatásos uszósportolónak.

Magyar céllövő bajnokság. A jövő vasárnap rendezik Budapesten a fősorozat - különböző céllövő bajnokságokat, melyre Horthy kormányzó igen szép isztelődiját adományozott.

Tokaji Sport Egylet védelembe vétele. Tokajon megalakult a TSE, mely ma beküldte az MLSz-hez az alapszabály másolatát, kérve a védelembe vételt.

Játékosok válogatása. Tegnap délután játszott a 22 válogatás céljából tekintetbe vehető játékos a nagyerdői pályán. A mérkőzés alatt a védelmet felelték. Az eredmény 3:0 az A csapat javára. Bíró Szegedy Gyula volt.

KSE-DTE Kiszáradás. Kiszáradás játszik vasárnap a debreceni munkás csapat barátságos mérkőzést a KSE ellen. A munkás csapat most már beállítja összes játékosait, miután a 6 hónap átigazolási idő eltelt.

Törvénykezés

Mayer Rudolf hűtlenségi pöre

Kitöltőitinek vették a büntetését

A debreceni kir. törvényszék ötös tanácsa tegnap délután tárgyalta ismét Mayer Rudolf szabó hűtlenségi pörét. Hónapokkal ezelőtt Mayer már elítélte az ötös tanács 10 évi fegyházra, mert a kivonuló oláh hadseregnek vámospersén a fuvarrekvizitálásban segédkezett. Mayer védője akkor újrafelvételi kérvényt adott be, amit a tábla elutasított, a kir. kuria ellenben helyt adott az újrafelvételnek s így került az ügy újra tárgyalás alá a nyáron. Akkor a bíróság a vádlott elmebeli állapotának megvizsgálása céljából a tárgyalást elnapolta, míg tegnap aztán Nagy Kálmán dr. ítéletével a bíróság elítélte Mayer újrafelvételét.

A vádirat és az előző tárgyalások adatainak ismertetése után felolvasták a törvényszéki orvosszakértők véleményét, amely szerint a vádlott korlátoltsága nem zárja ki beszámíthatóságát.

A kihallgatott tanúk egy része, így Bányai Lajos vámosperséi főbíró, Szabó Lajos, László Lajos és Kovács Péter terhelően vallott, míg Magyar Gyula, Fekete István és Reichl József azt bizonyították, hogy a Mayer oláhbarátságáról szóló híresztelések jóformán a vádlott nagyzási hőbortjának szüleményei.

A perbeszédnek elhangzása után a bíróság tanácskozássra vonult vissza és meghozta ítéletét, mely szerint bűnösnek mondta ki Mayer Rudolfot az ellenség hadseregeinek szaporítása által elkövetett hűtlenség bűntetteiben s ezért 1 évi 4 havi fegyházra, valamint 3 évi hivatalvesztésre ítélte, a hatóság közeg elleni erőszak vádjá alól azonban felmentette. A bíróság az előzetes fogsággal a büntetést kitöltöttnek vette s Mayert azonnal szabaddalra helyezte. Az ítélet jogerős.

Nyomatott a lapkiadó Magyar Nemzeti Könyv- és Lapkiadóvállalat nyomdájában Debrecen, Kossuth-utca 59.

SZÍNHÁZ.

HETI MŰSOR:

Csütörtökön (29-én) A bérlet „Offenbach”.
Pénteken (30-án) B bérlet „Offenbach”.

Színházak és mozgószínházak közleményei:

Csütörtökön 29-én A) bérletben a példátlan sikerrel színpadra kerülő „Offenbach” van műsoron. Szigeti Jenő játssza a címszerepet. — A többi szerepben a bemutató szereplői brillíroznak.

Walewska grófnő, Napoleon a hatalmas hadvezér és császár legnagyobb szerelme, regénye az Apolló legnapj bemutatóján osztatlan tetszést aratott. Hella Moja alakítása utolérhetetlenül művészi. Ma utoljára van műsoron. Előadások 5, 7 és 9-kor.

A Bestiák hatalmas amerikai állatfilm 5 felvonásban holnap az Apollóban.

Váradi Haynal Elma m. kir. Operaház tagjának egyetlen nagyszabású hangversenyére, mely hétfőn okt. 3-án, este pont fél 9 órakor lesz az Urániában oly nagy érdeklődés nyilvánult, hogy jegyek már csak korlátozott számban kaphatók. A hangverseny keretében a 9 éves babaművésznő Benkő Erzsike is nagy feltűnést fog kelteni csodás klasszikus táncművelésével! A hangversenyszámokat Dr. Jóna Kálmán ur fogja kísélni az ő már közismert nagy művészetével. Siessen jegyét biztosítani. Jegyelővétel!

A sátn fia! (a déli tenger kalózái) az amerikai világhírű Vitagraph cég ez idejé szencziója! Kalandor dráma 3 részben 20 felvonásban! A főszerepekben a „Cinabar”, „Farkasok országa” és „Sig Bill-Barry” híres főszereplői: *Edith Johnson és William Duncan.* Uton vannak! Jönnék! Hova?... pár nap múlva megtudja!

Minden műsört felülmal az Uránia mai szenzációs műsora a „Preda” című amerikai nagy társadalmi dráma 6 felvonásban a főszerepben amerikai Starja Mary Roland a világhírű „Selznik” filmgyár ez idejé legszebb mesterműve, amely a szereplők tökéletes művészetével mutatja be egy asszony kálváriáját, aki egy megdöbbentően pillanatban elhagyja otthonát. Az idő megérteti vele eszelekedetének

elhamarkodottságát s most már csak egy célja van életének, hogy leányát, aki már időközben hajadonná serdült, megmentse a hasonló sorsától. Az élet ugy keveri a kártyát, hogy leányával is majdnem megismétlődött az, ami az anyjával megtörtént, aki azonban még idejekorán közbelép és megmenti leányát, nehogy „predájai” essen egy meggondolatlan pillanatnak. E pompás amerikai filmet megelőzi még a Nőgyűlölk klubbja című 3 felvonásos amerikai vígjáték. Kezdeté este 7 és 9 órakor. Jegyelővétel.

Minden reklamlamánál többet beszél az Uránia gyönyörű műsora.

DEBRECENI

Kalapgyár

SZÉLLEKŐS

Női és férfi kalap megrendelések és javítások gyorsan és pontosan készíttetnek

Piac-u. 63. sz.

A tőzsde

Zürichi zártotzade szept. 28. (MTI) Berlin 445, Holland 185 50 Newyork 579, London 2187, Páris 4150, Milánó 2380 Brüsszel 4080, Koppenhága 102.—, Prága 500.— Budapest 80— Zágráb 260, Bukarest 455, Varsó 9, Bécs 037, Osztrák lebeléleg 24.
Budapesti zárlat szept. 28. (MTI) Magyar hitel 1700 Osztrák hitel 700, Angol-Magyar bank 725, Leszámit bank 745, Magyar-Olasz bank 338, Jelz hitelbank 240, Keresk. bank 7900, Pesti hazai első 22400, Borsodmiskolci 38 00
Váltak, Napoleon 2100—75, Angol font 2650—1670, Dollár 703—15, Francia frank 4900—600, Márka 570—680, Lira 2800—2900, Osztrák kor 32 1/2—33 1/2, Rubel 30—31 fél Lei 570—590, Sokol 710—20, Svájci frank 9500—9500 Korona dinár 1190 210, Frank dinár 840—845, Lengyel márka 11—12

Dollárt és más idegen pénzt, aranyat, ezüstöt legelőcsébb árban

DEBRECEN, Kossuth-u. 11.

Apró hirdetések.

Butorozott szobát keresek főtér közelében, lehetőleg külön bejárattal, megfelelően — havi 1000 koronát fizetek. Leveleket Szilágyi főhadnagy Royal szálló címre kérek.

Eladó Gyöngyvirág-utcában, két utcára nyíló több kisebb lakást magába foglaló ház vízvezetékkel, melyből egy szoba, konyha és istálló azonnali vevő rendelkezésére bocsátatik. Ára 90000 korona. — Értekezhetni: Gazdák Bankja, Kossuth-utca 17.

Eladó egy szőlőprés több kisebb boros hordó, egy levő, egy taliga és egy-egy fogatú fedéres kocsi Vár-u. 8. sz.

Egy fejős tehén tartásra tele tejtér kiadatik. Vár-u. 8.

Eladó sárga, fedéres, nagyon könnyű, homofutó, egy lovas kocsi teljesen jó karban fedéres ülésekkel. — Értekezhetni Vár-u. 8. sz.

Eladók ócska ajtók, ablakok, gerendák, butorok, betoncsatornacsövek, akáчасzonfák, kis villanymotor malomkő, Márton ügyvéd, Piac-u. 44.

Vizsla 4 hónapos, fajtisza rövid szőrű, német szuka eladó Cim a kiadóban.

Hervágás keretfűrészesel

Hordó dugók

árárcsúszószék kocsis és kerékgyártáshoz 5 6 cm. vastagságban

Debreceni Gőzfűrészes és faárugyár r.-t.-nal
Sziv-utca 31. sz. alatt

Eladó 58 db szarvasmarna Van benne 25 db prima febr János ökrök, a többi prima kever vágomárka és egy te nyosz bíza. — Az ökrök páronként 11—12 évt nyomonk.

Megkereséseket a kiadóhivataltól továbbít.

Lapkihordó asszonyok tevéteinek lapunk kiadóhivatalában Piac-utca 59.

Forgács István műorás Sádagos-ú

Molynar Ellen szörme és tollruhák megörzését a legnagyobb biztonságban beraktároz KOVÁRY és ÁLT-MANN Piac-utca 42.

ÓCSKA vasat, rozet és mindennemű fémeket legmagasabb árcétt veszek

Kovácsoknak használatot becserek Nagyobb tételeit elszállítok.

STEINER, Eötvös-u. 10.

ARANYÉRT, EZÜSTÉRT budapesti magas ákat fizetek

Kramer Simonyfi utca 17.

Boros hordók használható állapotban levők 300—600 literesek mintegy 300 hl. eladók. Megtekinthető és megvehető Gottfried Jenő vendéglősnél B. Ujfalun

Rühkenöcs, Kreolin, Kénvirág, Káliszappan és mindenféle fertőtlenítő szerek

„Radikal” patkanyirtó szerstb. legelőcsébban szereshetők be

Telefon 14-80. **Korzó Drogueria Debrecen, Piac-utca 42. sz.** Telefon 14-80